

شاه در ۲۶ دی ماه از ایران فرار کرد. او به پاناما رفت در آنجا پادشاه پاناما می خواست او را لو بدهد ولی چون محمد رضا شاه پهلوی زرنگ بود. شبانه از پاناما به مصرف رفت. آن ها از او استقبال کردند. او در همان جا در گذشت و برای او یک مراسم بی نظیری گرفتند و او را در آن جا خاکش کردند.

او مرد نادان و بی رحمی بود، دوست دارم بدانم او الان در کجای جهنم است.

مردم مبارز ایران به رهبری امام خمینی (ره) با شاه و حکومت ستمگر آن مبارزه می کردند. آن ها اعلامیه های امام را به طور مخفیانه در زیرزمین ها چاپ می کردند و به طور شبانه بین مردم پخش می کردند.

این مبارزان شجاع از هیچ چیز نمی ترسیدند و خواهان حکومت جمهوری اسلامی بودند.

ساواک مبارزین را دستگیر می کرد و شکنجه می داد، ولی این مبارزین تحمل می کردند و لب از لب باز نمی کردند تا این که به شهادت می رسیدند. سرانجام انقلاب در روز ۲۲ بهمن به رهبری امام خمینی به پیروزی رسید.

امام روح الله خمینی (ره) در شهر خمین به دنیا آمد. امام در سال ۱۳۵۷ به ایران آمد. او در ۲۲ بهمن به پیروزی رسید.

جمهوری اسلامی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در روز یازدهم فروردین ۱۳۵۸ مردم به پای صندوق های رأی رفتند و بیش از ۹۸/۲٪ آن ها به حکومت جمهوری اسلامی رأی آری دادند سرانجام، حکومت ایران در تاریخدوازدهم فروردین سال ۱۳۵۸ به جمهوری اسلامی تبدیل شد.

انقلاب اسلامی ما بر پایه‌ی ایمان به خدا، رهبری امام خمینی و وحدت مردم به پیروزی رسید.

پس از رحلت امام خمینی (ره)، در سال ۱۳۶۸ حضرت آیت الله خامنه‌ای به عنوان رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (ره) بودند که انقلاب اسلامی را هدایت کردند و آن را به پیروزی رساندند.

(خطابنامه صدر حکومت ملی آذربایجان، سید جعفر پیشه وری به سازمان ملل متحد)

دونیانین ان قدیم خالقلاریندان اولان آذربایجان خالقى اوزونون زنگین میالى تاریخینه مالیکدیر. عصرلارین کئشمه‌کش لرینده او، اوز میالى دیلينى، عادت و عنعنه لرینى قورویوب ساخلایابیلمیشدیر. ایران ظولمکارلاری آذربایجانی اوز حاکیمیتلاری آلتینا آلاق، اونون ثروتینی آمانسیز جاسیننا تالادیلار. نتیجه ده آذربایجانین چیچکله نن کند و

شهرلری داغیلماق حددینه گلیب چاتدی. شووئنیست بؤیوک دؤولتچیلیک سییاستى يورودن ایران حؤكمدارلاری آذربایجانلیلارین وارليغينى تامامىيەلە اينكار ائتمە يە جەد گؤستە رىر، اونلارين دىلىنىي اليىندن آلماقدان، هر جور تحقىر ائدىجى عمللاردن چكىنميرلر.

بۇنا باخماياراق آذربایجان خالقى بىر گون دە اولسون، اۆز آزادلىغى اوغرۇندا موباريزە سىينى دايىاندىرمادى. آذربایجانلیلارين اۆز مىللە آزادلىقلارى اوغرۇندا موباريزە سىينىن ان پارلاق نومونە سى ستتارخان، باقىرخان، شئخ محمد خىبابانى و باشقالارى نىن حركتلرى دىر. بو جسور اينسانلار موباريزە نىن باشچىلارى، همە شەھىدلرى ايدى. قانلى فاشىسم اوزە رىنده دئموکراتىك دؤولتلىرىن غلبە سى آذربایجان خالقىنин موباريزە سىينە يئنى تکان وئردى، يئنى شرابىيط ياراتدى. تئھران حؤكمتىنин موقاويمتىنە باخماياراق بو ايل ۲۱ آذريندە (۱۲ دئکابر) آذربایجان خالقىنин عصرلاردن بىر آپاردىغى موباريزە سى غلبە ايلە باشا چاتدی. آتلانتىك خارتىياسينا اويقون او لاراق مىللە مجليسىن، آذربایجان مىللە حؤكمتىنин قورو لماسى ايلە نتيجه لە ندى.

آذربایجاندا دئموموکراتیک اساسلارا دایاناراق بیر میللی حؤکومت قورولوب و اؤز فعالیتى باره ده بوتون دونيابا معلومات يايىب. ٥ ميليونلوق آذربایجان خالقى میللی ديلينين، تارىخيين، مدنىيتنىن كؤمه يى ايله اوزونون موعاصير بير خالق اولدوغونو درك ائتدى و بير ده هئچ واخت فارس ظولمونون آلتىندا اينله مه يه، فارس ديلينين ايراندакى باشقا خالقلارين دىللرى اوزه رينده آقالىغينا ايجازه وئرمە يه جكدىر. بو خالق بير نفر كىمى اوز حياتىنى میللی آزادلىغينا و دئولتىنه قوربان وئرمە يه حاضيردىر.

يئنى دئموموکراتیک آذربایجان حؤکومتى قىسىسا واخت عرضىنده ايجتيماعى، ايقتصادى، مدنى ساحه لرده جىددى ده بىشىمە لر ائده بىلىپ، داخili تھلوكە سىزلىك تام بىرقرار اولونوب. يئنى میللی حؤکومتىن فعالىيەتى سايىھ سىنده عصرلره اىستىثمار اولونان خالق عادى اىنسان شراييسطىنە ياشاماغا باشلايىب. بونونلا دا او، اوز میللی دئولتىنى قوروماق، اونو ايدارە ائتمە يه قادرلار اولدوغونو گۆستە رىر.

آذربایجان خالقینین ایراده سی ایله آتلانتیک خارتیاسینا، یعنی بئیوک دئموکراتیک دؤولتلرین وعدلینه اویغون اولاراق قورولان آذربایجان میالى حؤکومتی آرتیق دانیلماز فاكتدیر. بيرلشمیش میلتلر تشکیلاتی باش آسامبئییاسینا موراجیعتی ایله آذربایجان خالقی خاهیش ائدیر کی، آذربایجان میالى حؤکومتی نین وارلیغی فاكتی تانینسین و کنارдан موداخیله او لمادان، او نا اوز طالعى نین اوزو طرفیندن مو عینله شدیریلمه سینه تامینات و ئریلسین.

آذربایجان میالى حؤکومتینین باش وزیری

سئید جعفر پیشه ورى

۱۹۴۶ يانوار ۲۸

دکتر مهدی مجتبه‌ی

سید جعفر پیشه‌وری در زاویه (از قراء خلخال) متولد شد. در جوانی به روسیه رفت و به بشویک‌ها پیوست و به همراهی آنان به رشت و گیلان حمله کرد. پس از آنکه کومونیستها در گیلان شکست خوردند، به باکو مراجعت نمود. مدّتی در مدرسهٔ ایرانیان معلم شرعیات شد. بعداً به ایران مراجعت نمود و بلافاصله گرفتار گردید. گویا مدّت یازده سال در زندان قصر قاجار محبوس بوده است. پس از سوم شهریور ۱۳۲۰ در تهران روزنامه‌ای به نام «آژیر» تأسیس کرد. در آن از روسیه طرفداری و به حکومت‌های وقت و سیاست انگلیس و امریکا حمله نمود و عضو جبههٔ آزادی که طرفدار پیشرفت سیاست روسیه در ایران بود، گردید.

در انتخابات دورهٔ چهاردهم از طرف جبههٔ آزادی و حزب توده کاندید وکالت شد. در اثر تقویت قونسولخانه و ائتلافهایی که کرد وکیل اویل تبریز گردید. اما پارلمان ایران اعتبار

نامه او را رد کرد. این امر اسباب شکست او نشد؛ چه، بلا فاصله به ریاست جبهه آزادی رسید و از متنفذین دست چیزی‌ها گردید.

پس از آنکه وجهه حزب توده در اثر فاجعه لیقوان و قتل حاج احتشام پیرمرد نود ساله در مرداد ۱۳۲۴ از بین رفت وی در تبریز حزب دمکرات آذربایجان را تأسیس کرد. مردم این حزب و قسمتهای اجتماعی معتدل‌تر از حزب توده بود، آما در قسمتهای سیاسی طالب استقلال داخلی و خودمختاری و رواج زبان ترکی در آذربایجان بود.

فردای تشکیل حزب جدید در شهریور ۱۳۲۴، حزب توده آذربایجان با تمام شعباب و تشکیلاتش به آن ملحق گردید و پسنه‌وری اوّل شخص مقتدر آذربایجان شد. دست به تشکیل کنگره ایالتی زد و از دولت مرکزی در خواست تشکیل انجمن ایالتی نمود. چون حکومت مرکزی به تقاضاهای او ترتیب اثر نداد، حزب دمکرات آذربایجان دست به اسلحه برد و به ساخلوهای آذربایجان فشار وارد آورد. دولت ایران خواست قشون به

آذربایجان فرستد، روس‌ها مانع شدند و قشون امدادی را در شریف‌آباد قزوین متوقف ساختند.

پیشه‌وری خودمنتشاری آذربایجان را اعلام و با مساعدت مأمورین شوروی ساخلوهای تبریز[۱] اردبیل و اورمیه را خلع سلاح نمود. و این امر مورد توجه دنیای متمن واقع شد. آقای حکیمی رئیس‌الوزرای آذربایجانی نهضت دمکراتها را غیر قانونی و قیام کنندگان را ماجراجو و متاجسر خواند و بر اثر توصیهٔ آقای تقی‌زاده دوست آذربایجانیش با وصف فشار حزب توده و اقلیّت مجلس که همه در تحت ریاست دکتر محمد مصدق مخالف این امر بودند، به شورای امنیّت و سازمان ملل متفق شکایت کرد و بالافاصله استعفا داد. طرفداران پیشرفت سیاست روسیّه در ایران قوام‌السلطنه را به ریاست وزرائی انتخاب کردند. وی برای حل مسالمت‌آمیز قضیه به مسکو رفت و با رهبران کرملین مذاکراتی کرد و بدون اینکه مذاکرات به جائی منتهی شود، به ایران مراجعت نمود. مجلس چهاردهم نیز بدون اینکه بتواند سیاست قوام‌السلطنه را مطالعه کرده به دولت او رأی اعتماد دهد، در بین غوغای حزب توده و دست چیزی‌ها که باطنًا از طرف معاون رئیس‌الوزرا تقویت می-

شدن، در بحرانی ترین ساعات با تأسف‌انگیزترین وضع خاتمه یافت؛ به عبارت دیگر تقریباً منفصل شد].[۲]

قوام السلطنه که پس از دورهٔ چهاردهم فرمانفرمای بلا منازع ایران شده بود، بالاخره طبق قراردادی که با پیشه‌وری بست، استقلال داخلی آذربایجان را به رسمیت شناخت و در اثر آن مجلس ملی آذربایجان به انجمن ایالتی تبدیل شد و خود پیشه‌وری از نخستوزیری به ریاست فرقه قناعت کرد و دکتر سلام‌الله جاوید وزیر داخلهٔ حکومت خودنمختار، از طرف دولت مرکزی به استانداری منصوب گردید.

اماً دمکرات‌ها با وصف این قرارداد، از روش سابق دست نکشیدند، زنجان را تخلیه نکردند، املاک مصادره شده را به صاحبان اصلی تحویل ندادند، به صاحب‌منصبان قشون مرکزی در امور قشون و امنیه مداخله ندادند، از دولت مرکزی اجرای مواد قرارداد را که به نفعشان بود جداً خواستار شدند، اماً برای اجرای موادی که به ضررشان بود و

اقدارشان را محدود می‌ساخت، قدمی برنداشتند و بدون توجه به خارج ایران، رویهٔ سبقشان را ادامه دادند.

اما قوام‌السلطنه پس از انعقاد قرارداد از پشتیبانی شورای امنیت و دول انگلوساکسون مخصوصاً آمریکا استفاده کرده وزرای توده را از کابینهٔ خود اخراج نمود و در اثر فشار محمد رضا شاه پهلوی به قشون ایران دستور داد که زنجان را علی‌رغم وجود دمکراتها اشغال نماید. دمکراتها عوض اینکه در مقابل این امر که طبق معاهده صورت گرفته بود تسليم شوند متینگها دادند و خود را برای مقابله و مقاله حاضر ساختند. بر ضد حکومت مرکزی به فحش و ناسزا متولّ شدند تا قوام‌السلطنه برای اجرای انتخابات آزاد در صدد فرستادن نیرو به آذربایجان برآمد. دمکراتها به این عنوان که این امر مخالف عهدنامه است مقاومت کردند. دست به بسیج عمومی آذربایجان زدند. اما در اثر سیاستهایی که هنوز روشن نشده تقریباً جنگ نکرده تسليم شدند و از آذربایجان فرار کردند. آنها که ماندند و نتوانستند خود را به آن طرف رود ارس برسانند، در شهرهای

آذربایجان قبل از اینکه قشون دولتی بر سر قتل عام شدند و عده‌ای از آنان تحويل دادگاه-های نظامی گشتند و به حبس یا اعدام محکوم گردیدند.

به این طریق دورهٔ حکومت یک سالهٔ آنان که درست از ۲۱ آذر ۱۳۲۴ تا ۲۱ آذر ۱۳۲۵ طول کشید پایان یافت. و خود پیشه‌وری در عصر ۲۰ آذر ۱۳۲۵ به قفقاز رفت. آنجا بود تا در ۱۳۲۶ در اثر یک حادثهٔ اتوبیل گویا درگذشت.

نهضت دمکراتها و حکومت یک سالهٔ آنان در آذربایجان از حوادث بسیار مهمٌ تاریخ ایران و مخصوصاً آذربایجان است. شک نیست که این نهضت منشأً بسیاری از آثار از بد و نیک شده و خواهد شد.

هنوز از روی این نهضت آن قدر زمان نگذشته است که بشود در بارهٔ آن قضاؤت کرد. این نهضت از یک لحاظ دنبالهٔ نهضت مشروطیت و قیام شیخ محمد خیابانی بود و از یک لحاظ دنبالهٔ قیام قزلباش‌ها و دنبله و غیره محسوب است. برای درک آن لازم است که

تاریخ آذربایجان را از چهارصد سال به این طرف ورق زد. از طرف دیگر این نهضت از منبع خارجی آب می‌خورد، به همین جهت مورد احترام طبقات روشنفکر آذربایجان نبود.

یکی از بزرگترین علل شکست نهضت پیشه‌وری این بود که او دو دعوی بزرگ: نزاع ملی (آذربایجانی و غیر آذربایجانی) و نزاع طبقاتی (کارگر و کارفرما) را پیش کشیده بود و می‌خواست هر دو از پیش ببرد و چون فرمانبردار سیاست خارجی بود به آمال و آرزوهای حقیقی آذربایجانیان و احتیاجات حقیقی آن توجه نداشت. با اینکه صدی هفتاد تا هشتاد مستدعيات او صحیح و حق بود، به علت همین عدم توجه به آمال آذربایجانیها حکومت او منفور طبقات روشنفکر آذربایجان بود. جز عده‌ای مهاجر در شهرها و طبقات رعایای خوشنشین در دهات، هوادار صمیمی نداشت. این بود تا گیر و دار حادثه پیش آمد کار او پریشان شد. اگر وی در تبریز می‌ماند و مانند شیخ محمد خیابانی مقتول می‌شد، اثر نهضت او عمیق‌تر می‌شد.

اطرافیان او اشخاص غیر متجانس بودند. مهاجرین که تکیه‌گاه او بودند بعضی کومونیست صرف، بعضی آرزومندِ الحاق آذربایجان ایران به آذربایجان قفقاز و تشکیل یک حکومت مستقل، و شمار اعظمشان بی‌سواند و بی‌معلومات و بی‌ایده‌آل بودند و نهضت را عبارت از تصاحب خانه‌های مردم و به دست آوردن پول می‌دانستند. غیر مهاجرین که عده‌شان قلیل بود، بعضی مانند نورالله یکانی و رفقاش نهضت را دنباله و متهم نهضت مشروطیت می‌دانستند و بعضی فقط از راه تنفر از حکومت مرکزی به دمکراتها پیوسته بودند و بعضی مانند قیامی و عظیما و رفیعی آرزومند بودند که از طرف فرقه به وکالت مجلس انتخاب شوند و در دستگاه حکومت مرکزی به مقامی شامخ برستند. عده‌ای دیگر هم چون حکومت به دست دمکراتها افتاده بود با آنان همکاری می‌کردند.

همه دمکراتها، دولت روسیه را چند برابر قوی‌تر از آنچه بود و آمریکا و انگلیس را چند برابر ضعیفتر از آنچه بودند تصور می‌کردند و به عالم خارج و سیاست بین‌الملل و سایر معانی توجهی نداشتند. مثلاً عوض اینکه قضایای مهم اجتماعی از قبیل روابط مالک

و رعیت را که مشکل‌ترین مسئله روز و در درجه اول اهمیت بود حل کنند و یا مالکیت را الغا یا تثبیت و با تعديل کنند^[۳]، به چیزهای درجه دوم از قبیل تشکیل تئاتر دولتی و نظیر آن می‌پرداختند و تصوّر می‌نمودند با تشکیل ارکستر دولتی و تبلیغات نسبت به آن، می‌توانند دوام پیدا کنند.

باری شخص پیشه‌وری مردی متواتر بود. با اینکه مدت‌ها در سیاست وارد بود، در این قسمت اطلاعات عمیق نداشت. در اثر یازده سال زندان نسبت به جامعه بد بین بود. آنچه نگارنده فهمیده است آرزوی او این بود که در آذربایجان حکومتی دمکراتیک (متمايل به کومونیسم) بر اصول یوگوسلاوی و آلبانی در تحت حمایت روسیه تشکیل دهد بدون اینکه به روسیه ملحق شود و خود مثل مارشال تیتو و انورخوچا مورد توجه آزادیخواهان(!) دنیا واقع گردد. وی به چیزهای جزئی اهمیت می‌داد و از چیزهای بزرگ غافل بود. همواره دم از آزادی می‌زد، ولی آزادی را نه تنها از آذربایجانی‌ها، بلکه از رفقای خود نیز [آزادی را] دریغ می‌داشت.

اگر برای نهضت پیشه‌وری حساب داین و مديون ترتیب دهیم، کارهائی را که او انجام داد از قبیل دانشگاه که بالاخره دولت مرکزی آنرا ابقا و اصلاح و تکمیل نمود و ایستگاه رادیو و ساختمان‌ها و اسفلات خیابانها در شهرهای آذربایجان و بعضی چیزهای دیگر را در ستون داین قرار دهیم و خونهائی را که بر اثر روی کار آمدن و سقوط دولت دمکرات ریخته شد و فجایع و مصائب و خرابیها را در ستون مديون بنویسیم، باید بگوئیم که این نهضت به ضرر آذربایجان تمام شد، مگر اینکه بعدها حوادثی پیش آید و نتایجی نیکو از این نهضت که تا این تاریخ بیشتر به ضرر آذربایجان تمام شده است، حاصل گردد.

بزرگترین ضرر این نهضت این بود که تا چندین سال کسی جرئت نخواهد کرد دم از احتیاجات حقیقی آذربایجان بزند و از آزادی و معانی نظیر آن دفاع نماید. در اثر این نهضت، آزادیخواهی و علاقه‌مندی به آذربایجان در خود آذربایجان موهون شد. اما این را نمی‌توانیم انکار کنیم که در اثر آن نهضت آذربایجانیها به آذربایجانیت خود تا اندازه‌ای شعور یافتد. از اینکه آذربایجان از لحاظ سیاست و سوق‌الجیشی چنان مهم است که نه تنها روسیه بلکه انگلیس و بالاتر از آن آمریکا نیز به آن توجه دارد خوشوقت شدند.

اینجا از موقع استفاده کرده عقیده خود را درباره آتیه آذربایجان همچنانکه در کتاب «ایران و انگلیس» بیان کرده‌ایم تکرار می‌کنیم. آن اینکه آذربایجان از چندین لحاظ لازم است مورد توجه دولت مرکزی قرار گیرد[۴] و در آنجا انجمن‌های ایالتی و ولایتی تشکیل شود. مردم آذربایجان خود در مقدرات خود نمی‌مدخل باشند و الا هر آن ممکن است پیشه‌وری دیگری ظهرور کند و اسباب مشکلات جدید گردد.

پیشه‌وری وقتی که در قفقاز اقامت داشت مشهور به جوادزاده بود. عده‌ای معتقدند که وی آذربایجانی نبوده. خود او می‌گفت که من از سادات خلخال و نسبم به شیخ صفی‌الدین اردبیلی می‌رسد.

- [۱] - حمله افراد دموکرات به پادگان تبریز چهارم آبان ماه ۱۳۲۴ بود.
- [۲] - مجلس دوره چهاردهم روز ۲۱ اسفند ماه ۱۳۲۴ (۱۹۴۶ مارس ۱۲) پایان پذیرفت و دوره فترت قوّه مقننه آغاز شد و تا روز ۲۵ تیر ۱۳۲۶ (۱۶ ژانویه ۱۹۴۷) ادامه یافت.

[۳] - در مجلس دموکرات‌ها، عده‌ای از ملاکین حضور داشتند. در این مورد به کتاب «مرگ بود بازگشت هم بود» تألیف نجفقلی پسیان رجوع شود.

[۴] - ای کاش مرحوم مؤلف

آذربایجان ملی حکومتینین اعلامیه سی

آذربایجان ملی مجلیسینین انتخاب ائتدیبی آذربایجان ملی دولتی ایرانین استقلال و تمامیتینی حفظ ائتمکله برابر، ایشه باشلا دیغینی بو واسطه ایله بوتون خالقا اعلام ائدیر؛ بو اعلامیه منتشر اولان گوندن (۲۱ آذر) ۱۳۲۴ اعتباراً، مالکیت خصوصی محفوظ اولماق شرطی ایله بوتون آذربایجاندا اولان دولت اداره لری ته زه حاکمیتین تحت اختیارینا کئچدیبیندن، عموم دولت مامور لارینا اوز وظیفه لرینی دوزگونلوک و صداقتله انجام وئرمە لری تاپشیریلیر. ته زه دولتین امرلرینه اطاعت ائدیب، اونون دستوری ایله رفتار ائدن کارمندلار اوچون مناسب ایش شرایطی وجودا گه تیریله جک، ایشله مکن امتناع ائده نلر ایسه کمال احترام ایله ایسته دیکلری یئرە گوندریله جکلر.

آذربایجان ملی حکومتی خالقین سعادت و خوشبخت لییندن اوتری قورو لدوغو اوچون، عموم خالقی فعالیته، دوزلوبیه، آسایش و امنیتی حفظ ائتمه يه، بیر- بیری ایله قارداشواری یاشاماغا دعوت ائدیر.

امينتى اخلال ائدن و خالقين مال، جان، ناموس و حىشىتىنە تجاوز ائله يىنلر، همچىنин دولت مالىيىنا خيانىت الى اوزادىب دولت اداره لرىيندە سوء استقاداھ ئائدىلر و يا دولت اداره لرىيندە خرابكارلىق، مسامحە و اوز و ظيفە سىنده كوتاھلىق ائتمك كىمى خائنانە تشېڭىز بروزە وئرنلر ايىه خالقين دشمنى حساب اولونوب، ملت و دولت يانىندا نفترت و انزجار قازانماقدان علاوه، قانونى محكمە واسطە سى ايلە مجازات ائدىلە جىلار.

هاميدان خالقا و اولكە يە خدمت و آذربايجانىن گە لە جە يىسى يولوندا جىدىت گۈزلە نىر.

دولت ايىه اونون شراييطىنى وجودا گىيرىمە يە چالىشا جاقدىر.

آذربايغان ملى وزىرلر ھيأتى عين زاماندا آذربايجاندا مامورىتلرى اولان خارجى دولتلرىن دىپلوماسى نمايندە لرىينه اطلاع وئرير كى، كما فى الساقب اونلارين بىن الملل قانونلار شراييطىنده اولان حق و اختيارلارى كمال دقت و احترام ايلە مراعات اولوناجاقدىر. همچىنин دموكراتىك دولتلرىن اتباع اينىن آسایиш و امنيتىنى حفظ ائتمك يولوندا ملى دولت ھەنج بىر فداكارلىقان خوددارلىق ائتمە يە جىكىرى. بوگۇننى اعتباراً دولته متعلق اولان منقول، غير منقول اموال، همچىنин نقد و جنس و اعتبار ملى، دولت اختيارينا

کئچدییندن، اونلارین ساخلاماغینا موظف اولان دولت مامورلارى، كئچميشىدە وئردىكلىرى تعهد و قبول ائتدىكلىرى مسئولىيت اوزرە، اونلارى حفظ و حراست ائتمە يە مجبوردورلار.

بو اموالى حيف و ميل ائندر آغىر جزالارلا مجازات گوره جىلار.

آرتىق آذربايجان ملى حکومتى تحقق تاپمىش، خالقين ارادە سى ايلە داخلى ملى دولتىمىز وجودا گە ليپ، رسمي صورتىدە خالقىمىزىن آرزو و آمالىنى اجرا ائتمە يە باشلامىشدىر.

خالق ايسە اوز ملى حکومتىنە، وار قوه سى ايلە مساعdet گوسترىب اونون فعالىتى اوچون مناسب شرایط وجودا گە تىرمە لىدىر.

يۇخارىدا قىد ائدىلىدىيى كىمى دولت وار قوه سى ايلە امنىتى حفظ ائتمە يە چالىشىر. اونا گوره خالق اوچون نىگران اولماغا هئچ بىر دليل يوخدور. هر كس اوز ايشىنە مشغۇل اولمالى، اوز اىستە دىيى كىمى ياشامالىدىر. بازار باغلاماق، مدرسه لرى تعطىل ائدىب، وحشت و اضطراب ياراتماغان معناسى يوخدور. حکومت اوز برنامە سىنى خالقين احتىاجاتى اوزه رىنده قورموشدور. اونا گوره خالقى ناراحت اىدن حادثە لرە يول وئرمىيە جكدىر. تصادفى حادثە لرە ايسە چوخ تئز بىر زاماندا خاتىمە وئريلە جك. ماجراجولار،

آسایشى اخالل ائندر صالح محکمە طرفيندن محاكمە و شدید بير صورتده مجازات اولونا جاقلار. هئچ بير پيس اتفاق دوشمييە جكدىر. هئچ كسىن حقوقونا تعرض او لميا جاقدىر. ملي حکومت نظمييە ادارە سينى تە زە قوه لر، وسیع اختيارات ايله گوجلنديرىمىشدىر. هرج و مرج و ناملىكىيە آرتىق ميدان وئريلىكىيە جكدىر. مخصوصاً مدرسه لريميز همان سابق پروگراملارىنى تعقيب ائتمە لى محصللاريميز وار قوه لرى ايله امتحانلارا حاضرلاشماليدىرلار.

كندىلدە و شهرستانلاردا ايسە جدى صورتده ايشە باشلانىب عادى حال وجودا گە لە جك و دولت مامورلارى، فدائى لرينى و يا غير مسئول اشخاصىن دخالتى او لمادان او ز وظيفە لرينى انجام وئرمە يە قادر او لا جاقلار. فدائى دسته لرى انتظام آلتىنا آلينىب معين مرکزە تابع او لا جاق، بو واسطە ايلە هر بير سوء حادثە احتمالىنин قاباغى آلينا جاقدىر. گئدين چالىشىن، آسودە او لون ملتيمىزىن گە لە جە يى و سعادتىنى تامىن ائتمك اوچۇن قبول انتدىيىمىز وظيفە نى صداقت و ايمانلا انجام وئرين. دولت عموم هموطنلارنى بونو طلب ائدير

